

SMEs' demand for microcredit to increase energy efficiency in Zala County

A Zala megyei KKV-k energiahatékonyság növelését célzó mikrokreditek iránti kereslet

banasz.zsuzsanna@gtk.uni-pannon.hu

¹Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, egyetemi adjunktus / ¹University of Pannonia, Faculty of Business and Economics, senior lecturer

²Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, egyetemi adjunktus / ²University of Pannonia, Faculty of Business and Economics, senior lecturer

Bevezetés

Az energiahatékonyság többféleképpen értelmezhető. Országos szinten a Világbank az egy főre jutó, illetve az egységnyi bruttó hazai termékre (GDP-re) jutó energiafelhasználást tartja nyilván (World Bank, 2018). (E GDP-t vásárlóerő-paritáson – PPP – számolják, és 100 egységnyi nemzetközi valutában fejezik ki, mégpedig konstans, nevezetesen 2011. évi árfolyamon.) Hazánkban a rendszerváltást követően 1991-től 2015-ig érhető el mindkét indikátor értéke. Minél kisebbek ezek a fajlagos energiafelhasználások, annál jobb az energiahatékonyság (Sembery, 2004). Az 1. táblázat tartalmazza az egyes fajlagosok lánctiszteletszámait. A 100-nál kisebb eredmények az előző évhez képest a fajlagos energiafelhasználás csökkenést jelezik, azaz az energiahatékonyság javulását. Nagyon változatosak az eredmények. Az energiahatékonyság az évek felében javult egy főre jutó energiafelhasználás alapján, és az évek közel kétharmadában javult a GDP-re jutó energiafelhasználás alapján.

1. táblázat: Magyarország fajlagos energiafelhasználásának változása, előző év = 100

év	Energiafelhasználás, kg olaj ekvivalens /		év	Energiafelhasználás, kg olaj ekvivalens /	
	/ fő	/ \$100 GDP (konstans 2011 PPP)		/ fő	/ \$100 GDP (konstans 2011 PPP)
1992	92	95	2004	100	95
1993	102	103	2005	106	101
1994	97	94	2006	99	96
1995	104	102	2007	98	97
1996	103	103	2008	99	98
1997	98	95	2009	94	100
1998	99	95	2010	104	103
1999	100	96	2011	97	95
2000	98	94	2012	95	96
2001	103	99	2013	96	94
2002	100	96	2014	102	97
2003	102	98	2015	105	101

Forrás: saját kutatás.

Az energiahatékonyság növelhető energiatakarékosítással, a szállítás energiaigényét csökkentő új logisztikai módszerekkel (Sembery, 2004), a lakosság tájékoztatásával (Tóth, 2012). Fontosak e téren az állami energiahatékonysági intézkedések (Németh et al., 2015), a különböző állami anyagi támogatások (Farkas, 2013), mivel ezek hiányában nem mindig gazdaságosak a beruházások (Dubniczky, 2017).

A kutatás célja a Zala megyei kis- és középvállalkozások (KKV-k) mikrohitel felvételi hajlandóságának feltárása. A tanulmány az alábbi két kutatási kérdésre (K) keresi a választ: (K1) Milyen általános jellemzői vannak azoknak a KKV-knak, amelyek hajlandóak, illetve amelyek nem hajlandóak olyan mikrohitel felvételére, amely az energiahatékonyságuk növelését célozza? (K2) Mely indikátorok befolyásolják leginkább ezt a hajlandóságot?

Adatok, módszertan

A kutatás adatai egy 2018 márciusában zajlott primer online kérdőíves felmérésből származnak. Az értékelhetően kitöltött kérdőívek száma 216. A 2. táblázatban szemléltetett kutatási modellt magyarázandó változóit (A kategória) azokra a kérdésekre adott válaszok jelentik, amelyek az új mikrohitel iránti igényekre vonatkoznak: szükségesnek látja-e, pályázna-e, ha igen, milyen összegben, illetve mire használná fel? Közülük a leginkább magyarázni kívánt változó az, amely a pályázati hajlandóságra irányul. A potenciális magyarázó változók a KKV-k három területét ölelik fel (B-D kategória): a pályázatokkal kapcsolatos múltbeli tapasztalataikat (B kategória), a hitelközvetítőkkal való jelenbeli megelégedettségüket (C kategória), és a KKV általános jellemzőit, például az alkalmazottak száma, az előző évi bevételük (D kategória). A kutatási modellben összefoglalt kérdéskategóriák konkrét kérdései, és a válaszlehetőségek a 3. táblázatban láthatók. A kérdőívben 21 kérdés volt, több válaszlehetőséggel, amelyek alapján összesen 69 kérdésre adott válasz elemezhető, (ebből 10 vonatkozik a magyarázandó kategóriára).

Feltételezésünk szerint a pályázatokkal kapcsolatos múltbeli tapasztalatok határozzák meg leginkább a KKV-k mikrohitel iránti jelenlegi keresletét.

2. táblázat: Kutatási modell

A) Magyarázandó változók	B-D) Magyarázó változók
1. Ön szerint szükség van egy új, kifejezetten mikro-, kis- és középvállalkozóknak szóló hitelre?	B) 5-9. Múltbeli pályázati tapasztalatok Az elmúlt 2 évben pályázott? Mire pályázott? Nyert? Mekkora összeget? Ha nem pályázott, miért nem?
2. Pályázna egy új, kifejezetten KKV-knak szóló energiahatékonysági hitelre? (alapkamat 3,9%, önerő 10 %, ingatlanfedezet szükséges)	C) 10-16. Jelenlegi elégedettség a hitelközvetítőkkal, irányukban támasztott elvárások 1-től 5-ig terjedő skálán milyennek értékeli a jelenlegi hitelkonstrukciókat, illetve a különböző pénzügyi közvetítőket? Mít vár el egy új hitelkonstrukciótól? Az új mikrohitel konstrukciót mely hitelközvetítőn keresztül venné fel?
3. Ha pályázna, milyen összegben? (Írjon egy összeget 0 és 10 millió forint között!)	D) 17-21. Általános adatok a vállalkozásról A vállalkozás mióta működik? Alkalmazottak száma? Tavalyi árbevétele? Iparága? A kérdőívet kitöltő legmagasabb végzettsége?

Forrás: saját kutatás.

A kutatás módszereként leíró statisztikákra, és kapcsolatvizsgálatokra kerül sor, amelyeket 5%-os szignifikancia-szinten értelmezünk. Az első kutatási kérdés (K1) megválaszolására leíró statisztikákat hasonlítottunk össze, a második kutatási kérdést (K2) pedig kapcsolatvizsgálatok segítségével fogjuk megválaszolni.

3. táblázat: A kérdőív

kérdés	
	válaszlehetőségek
A) Magyarázandó változók:	
1. Ön szerint szükség van egy új, kifejezetten Mikro-, Kis- és Középvállalkozóknak szóló hitelre?	
	Igen / Nem
2. Pályázna vállalkozásával egy új, kifejezetten KKV-knak szóló energiahatékonysági hitelre? (alapkamat 3,9%, önerő 10 %, ingatlanfedezet szükséges)	
	Igen / Nem
3. Ha igen, milyen összegben? Kérem, írjon egy összeget 0 és 10 millió Forint között!	
4. Az alábbi típusú fejlesztésre használná fel az energiahatékonysági mikrohitelt? (Igen/Nem)	
	a. Napelemek beszerzése b. Kazáncsere c. Szigetelés d. Ablakcsere e. Geotermikus energia kihasználása f. Szélgenerátor g. Más típusú beruházásra
B-D) Potenciális magyarázó változók:	
B) Múltbeli tapasztalatok	
5. Pályázott-e az Ön vállalkozása az utóbbi 2 évben valamilyen visszatérítendő vagy vissza nem térítendő támogatásra/mikrohitelre? (0%-os Versenyképességi, 2.5 %-os Növekedési Hitel, egyéb támogatás, OMA, HMA, ÚSZT Mikrohitel)	
	Igen / Nem
6. Amennyiben nem, kérem, értékelje a lehetséges okokat, ami az elutasításhoz vezethetett Ön szerint? (1-es legkevésbé valószínű, 5-ös legvalószínűbb)	
	a. Nem elég nagy vállalkozásméret b. Kevés éves árbevétel c. Kevés foglalkoztatott d. Nem megfelelő pályázati ötlet e. Nem megfelelő fedezet f. Egyéb okok
7. Amennyiben igen, részesült-e vállalkozása az utóbbi 2 évben valamilyen visszatérítendő vagy vissza nem térítendő támogatásra? *	
	Igen / Nem / Nem pályáztam
8. Amennyiben igen, milyen támogatásban részesült vállalkozása? (Igen/Nem)	
	a. 0%-os Versenyképességi Hitel b. 2.5 %-os Növekedési Hitel c. Országos Mikrohitel Alap (OMA) d. Helyi Mikrohitel Alap (HMA) e. Széchenyi Kártya Mikrohitel f. Új Széchenyi Hitel (ÚSZT)
9. Mennyi millió Ft-hoz támogatáshoz jutott vállalkozása az utóbbi két évben?	
	Nem jutottam támogatáshoz / 0-1 / 1-5 / 5-10 / 10-30 / 30-
C) Jelenlegi elégedettség a hitelközvetítőkkal, irányukban támasztott elvárások	
10. Kérem, értékelje az alábbi konstrukciókat! (1-es nagyon rossz, 5-ös nagyon jó)	
	a. 0%-os Versenyképességi Hitel b. 2,5%-os növekedési hitel c. Országos Mikrohitel Alap d. Helyi Mikrohitel Alap (HMA) e. Új Széchenyi Mikrohitel (ÚSZT) f. Széchenyi Kártya Mikrohitel g. Banki vállalkozói hitelek
11. Mít vár el ön egy új hitelkonstrukciótól? (1-es nem fontos, 5-ös nagyon fontos)	
	a. Könnyű pályázás, alacsony bürokrácia b. Alacsony kamat c. Alacsony ügyviteli költségek d. Gyors döntéshozatal e. Minimális fedezet f. Rugalmas feltételek g. Egyenlő nyeresési feltételek
12. Az új mikrohitel konstrukciót, mely közvetítőn keresztül venné fel? (5-ös csakis rajtuk keresztül)	
	a. MVA hálózat valamely tagja (ZMVA, RVA, SMVK stb.) b. MFB pontok c. Takarékszövetkezetek d. Kereskedelmi bankok e. Más közvetítő
13-16. Értékelje az alábbi szervezeteket, mint pénzügyi közvetítőket! (1-es a legrosszabb, 5-ös a legjobb osztályzat)	
13. MVA hálózat tagjai	
	a. Rugalmasság b. Segítőkészség c. Gyors ügyintézés d. Elérhető információk e. Átlátható döntéshozatal
14. MFB hálózat tagjai	
	a. Rugalmasság b. Segítőkészség c. Gyors ügyintézés d. Elérhető információk e. Átlátható döntéshozatal
15. Takarékszövetkezetek tagjai	
	a. Rugalmasság b. Segítőkészség c. Gyors ügyintézés d. Elérhető információk e. Átlátható döntéshozatal
16. Privát pénzügyi közvetítők (kereskedelmi bankok, egyéb közvetítők)	
	a. Rugalmasság b. Segítőkészség c. Gyors ügyintézés d. Elérhető információk e. Átlátható döntéshozatal
D) a vállalat általános jellemzői	
17. Az Ön vállalkozása mióta működik?	
	0-1 év / 1-3 év / 3-5 év / 5-10 év / 10 év felett
18. Az Ön vállalkozása hány főt foglalkoztat?	
	0-10 / 11-50 / 51-250 / 250- fő
19. Az Ön vállalkozása mennyi millió Ft árbevételt ért el a legutóbbi lezárt pénzügyi évben?	
	0 - 1 / 1-5 / 5-30 / 30-60 / 60-200 / 200-
20. Az Ön vállalkozása milyen iparági főtevékenységgel rendelkezik?	
	Szolgáltató ipar / Feldolgozó ipar
21. Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?	
	Általános iskola / Középfiskola / OKJ vagy Technikusi vizsga / Felsőfokú szakképzés / Főiskola vagy egyetem

Forrás: saját kutatás.

LX.

GEORGIKON NAPOK

60th Georgikon Scientific Conference

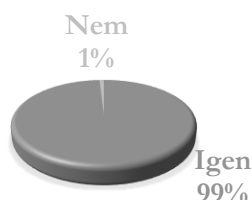
A továbbiakban az eredményeken belül először a magyarázandó változók leíró statisztikáit mutatjuk be, majd a potenciális magyarázó változókkal lévő kapcsolatvizsgálatok eredményeit, így a két kutatási kérdésünket sorrendben válaszoljuk meg.

Eredmények az 1. kutatási kérdés kapcsán – leíró statisztikák

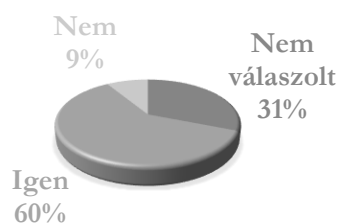
A kérdőívben 4 fő kérdés vonatkozott a magyarázni kívánt változókra, melyek közül az 1. ábra az első két kérdés eredményeit összegzi. Az 1.1. ábrán látható, hogy a válaszoló 216 főből 2 fő (1%) kivételével mindenki (214 fő, 99%) szükségesnek tartja, egy új, kifejezetten mikro-, kis- és középvállalkozások számára kifejlesztett hitel létrehozását. Az 1.2. ábra arra a kérdésre adott válaszok megoszlását mutatja, hogy pályáznának-e egy olyan hitelre, amely KKV-knak szól, és az energiahatékonyságuk növelésére célozza (alapkamat 3,9%, szükséges hozzá 10% önerő és ingatlanfedezet is). Erre a kérdésre a 216 főből 67-en nem válaszoltak (31%), 130-an (60%) az jelölték, hogy pályáznának egy ilyen hitelre, 19-en (9%) pedig azt, hogy nem.

1. ábra: Az új mikrohitel iránti igények

1.1. ábra: A1. Ön szerint szükség van egy új, kifejezetten mikro-, kis- és középvállalkozóknak szóló hitelre?

1.2. ábra: A2. Pályázna egy új, kifejezetten KKV-knak szóló energiahatékonysági hitelre? (alapkamat 3,9%, önerő 10 %, ingatlanfedezet)

Forrás: saját kutatás.

Attól a 130 főtől, akik jelezték, hogy igénybe vennék az új mikrohitelt, 128-an adták meg, hogy milyen összegben. Ennek leíró statisztikái találhatóak a 4. táblázatban. A konkrét kérdés nyitott volt, e hitel nagyságára kérdezett rá, a mikrohitelre jellemzően, legfeljebb 10 millió forintot írhatott be a válaszoló.

4. táblázat: Leíró statisztikák – Milyen összegben venné igénybe az új mikrohitelt? (0-10 millió forint)

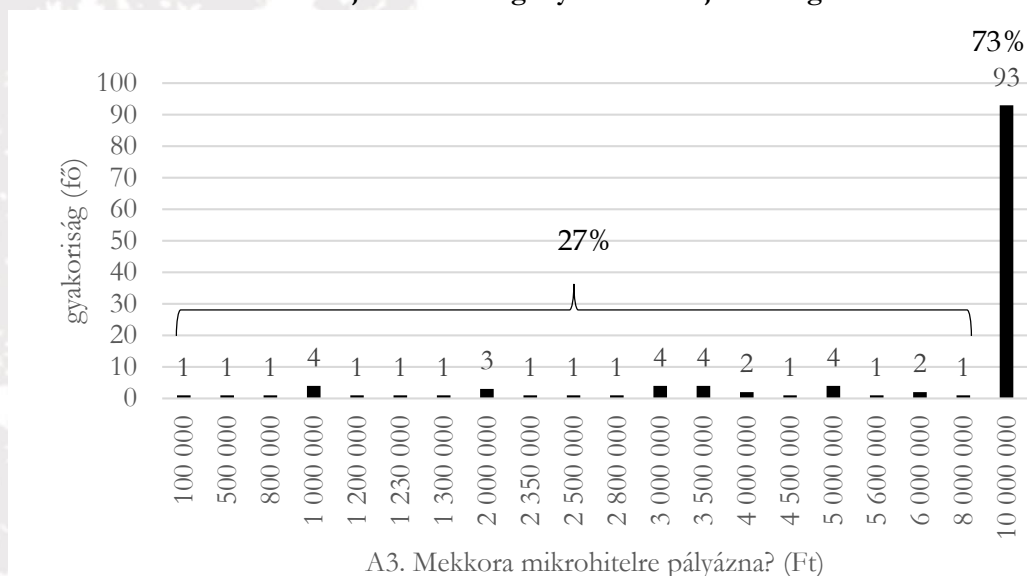
	A3. Milyen összegben venné igénybe az új mikrohitelt?	
N	128	fő
Átlag	8 100 625	
Medián	10 000 000	
Módusz	10 000 000	
Szórás	3 255 993	Ft
Terjedelem	9 900 000	
Minimum	100 000	
Maximum	10 000 000	

Forrás: saját kutatás.

Mivel az egész kérdőívben ez volt az egyetlen mennyiségi ismérv, ez az egyetlen, amely a legmagasabb mérési skálán (az arányskálán) mérhető. A 128 válasz egy 9 900 000 Ft hosszúságú intervallumban szóródott. A legkisebb összeg, amelyet igénybe vennének, 100 000 Ft volt, a legnagyobb 10 millió Ft. A tervezett mikrohitel átlagos nagysága kb. 8,1 millió Ft, 3,2 millió Ft szórással, amely szórás nagynak nevezhető, mivel azt jelenti, hogy az egyes hitelek nagysága átlagosan $(3\,255\,993 / 8\,100\,625 \approx 0,4)$ 40 %-kal tér el az átlagtól (a kb. 8,1 millió Ft-tól).

A 2. ábra hisztogramja mutatja, hogy a 128 válaszolóból kiugróan sokan (93-an) a maximális mikrohitelnek számító 10 millió Ft-ot igényelnék (módusz). Emiatt lehetséges, hogy a medián is 10 millió Ft lett. A válaszolók körülbelül 73%-a venné igénybe a mikrohiteleknél maximumnak számító 10 millió Ft-ot, és csak 27%-uk írt be ennél kisebb összeget.

2. ábra: Az új mikrohitel igénybevételi hajlandósága

A3. Mekkora mikrohitelre pályázna? (Ft)

Forrás: saját kutatás.

Az utolsó magyarázandó változó szintén azokra vonatkozott, akik igénybe vennék az új mikrohitelt, és azt kérdezte, hogy milyen típusú fejlesztésre használná fel az energiahatékonysági mikrohitelt (A4). A felsorolt lehetőségek (például napelemek beszerzése, kazáncsere) kapcsán eldöntendő kérdésként kellett válaszolni, hogy az adott lehetőségekre fordítanák-e a mikrohitelt vagy nem. Az 5. táblázatban összefoglalt eredményekből az olvasható ki, hogy bár nagyon eltérő volt a válaszolók száma (n) az egyes energiahatékonyságot növelő lehetőségek kapcsán, a válaszolók közül az ablakcsere jelölték legtöbbször, majd a napelemek beszerzését, és a szigetelés megvalósítását. Legkevesebben a geotermikus és szélenergia beruházással kapcsolatos kérdésre válaszoltak, és közülük voltak a legkevesebben azok, akik ilyen beruházásra költenék a felvett mikrohitelt.

5. táblázat: Mely fejlesztésekre venné igénybe az új energiahatékonysági mikrohitelt?

A4. Az alábbi fejlesztésekre használná fel az energiahatékonysági mikrohitelt? (igen/nem)	n (fő)	igen (%)
A4.a. Napelemek beszerzése	111	48,6
A4.b. Kazáncsere	92	40,3
A4.c. Szigetelés kivitelezése	106	47,2
A4.d. Ablakcsere	109	50,0
A4.e. Geotermikus energia kihasználása	41	13,9
A4.f. Szélgenerátor	45	17,6
A4.g. Más típusú beruházásra	98	43,1

Forrás: saját kutatás.

LX.

GEORGIKON NAPOK

60th Georgikon Scientific Conference

Az első kutatási kérdésünk (K1) az volt, hogy milyen általános jellemzőkkel írhatók le azok a KKV-k, amelyek igénybe vennék az új mikrohitelt, illetve milyenekkel azok a KKV-k, akik nem vennék igénybe. Mivel voltak olyanok, akik nem válaszoltak arra, hogy igénybe vennék-e ezt a hitelt, ezért őket is megkülönböztetjük harmadik csoportként. Válaszaik gyakoriságát (fő) és relatív gyakoriságát (%) foglalja össze a 6. táblázat.

6. táblázat: Az új mikrohitelt igénybe (nem) vevők általános karakterisztikája

		D17. Vállalkozása hány éve működik?		D18. Vállalkozása hány főt foglalkoztat?		D19. Vállalkozása tavalyi árbevétele (millió Ft)		D20. Vállalkozásának melyik a fő iparága?		D21. Mi az ön legmagasabb végzettsége?						
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%					
A2. Igénybe venné az új mikrohitelt?	Nem válaszolt	0-1	3	4.5	0-10	41	61.2	[0, 1]	5	7.5	Feldolgozó-	27	40.3	Főiskola/Egyetem	19	28.4
		1-3	5	7.5	11-50	25	37.3	[1, 5]	16	23.9	Szolgáltatói-	40	59.7	Felsőfokú szakképzés	8	11.9
		3-5	6	9.0	51-250	1	1.5	[5, 30]	30	44.8	Σ	67	100.0	OKJ/technikusi	21	31.3
		5-10	16	23.9	250-	0	0	[30, 60]	8	11.9				Középfiskola	19	28.4
		10-	37	55.2	Σ	67	100.0	[60, 200]	6	9.0				Általános iskola	0	0
		Σ	67	100.0				200-	2	3.0				Σ	67	100.0
							Σ	67	100.0							
	Igen	0-1	4	3.1	0-10	92	70.8	n.a.	1	.8	Feldolgozó-	39	30.0	Főiskola/Egyetem	21	16.2
		1-3	9	6.9	11-50	36	27.7	[0, 1]	3	2.3	Szolgáltató-	91	70.0	Felsőfokú szakképzés	8	6.2
		3-5	17	13.1	51-250	1	.8	[1, 5]	7	5.4	Σ	130	100.0	OKJ/technikusi	80	61.5
		5-10	50	38.5	250-	1	.8	[5, 30]	104	80.0				Középfiskola	20	15.4
		10-	50	38.5	Σ	130	100.0	[30, 60]	8	6.2				Általános iskola	1	.8
Σ		130	100.0				[60, 200]	6	4.6				Σ	130	100.0	
						200-	1	.8								
						Σ	130	100.0								
Nem	0-1	1	5.3	0-10	13	68.4	n.a.	1	5.3	Feldolgozó-	9	47.4	Főiskola/Egyetem	7	36.8	
	1-3	2	10.5	11-50	4	21.1	[0, 1]	1	5.3	Szolgáltató-	10	52.6	Felsőfokú szakképzés	3	15.8	
	3-5	2	10.5	51-250	2	10.5	[1, 5]	2	10.5	Σ	19	100.0	OKJ/technikusi	5	26.3	
	5-10	4	21.1	250-	0	0	[5, 30]	8	42.1				Középfiskola	2	10.5	
	10-	10	52.6	Σ	19	100.0	[30, 60]	1	5.3				Általános iskola	2	10.5	
	Σ	19	100.0				[60, 200]	2	10.5				Σ	19	100.0	
						200-	4	21.1								
						Σ	19	100.0								

Jelölések: a leggyakoribb válaszok, n.a.: nincs adat

Forrás: saját kutatás.

Arányaiban a leggyakoribb ismérvváltozatokat szürke háttérrel különböztettük meg a 6. táblázatban. Mindhárom részsokaságban (akik az új hitel igénybevételéről nem nyilatkoztak, illetve erre a kérdésre igennel vagy nemmel válaszoltak) tipikusan a szolgáltatóiparban tevékenykedő, legfeljebb 10 főt foglalkoztató KKV-k fordultak elő, amely vállalatok tavalyi árbevétele 5 millió forintnál nagyobb volt, de nem haladta meg a 30 millió forintot. Két kérdésnél tapasztalható eltérés a három részsokaság között. Az egyik a vállalkozás alapítási éve. Mindhárom rétegben tipikusan olyanok válaszoltak, akiknek legalább 10 éve működik a vállalkozása. Azonban azok között, akiket érdekelne az új mikrohitel, ugyanilyen gyakran fordultak elő azok a válaszolók is, akiknek a vállalkozása 5-10 éve működik. A másik – a három részsokaság között – eltérő karakterisztikát mutató kérdés a legmagasabb iskolai végzettségre vonatkozott. Akik nem voltak hajlandók bejelölni, hogy igénybe vennék-e az új mikrohitelt vagy sem, továbbá azok, akik élnének az új hitelfajtaival, ők többségükben OKJ oklevéllel vagy technikus vizsgával rendelkeznek. Érdekes megfigyelés, hogy azok, akik azt jelölték be, hogy nem érdeklő őket az újfajta hitel, ők többségükben főiskolát vagy egyetemet végzetek.

LX.

GEORGIKON NAPOK

60th Georgikon Scientific Conference

Eredmények a 2. kutatási kérdés kapcsán - kapcsolatvizsgálatok

A második kutatási kérdés (K2) arra vonatkozott, hogy a potenciális magyarázó változók (B-D) közül mely indikátorok befolyásolják leginkább a mikrohitel felvételi hajlandóságot (A2). Minden választ nominális szinten kezelve, a köztük lévő asszociációs kapcsolatok erősségét mérő (0-1 intervallumban mozgó) Cramer mutató értéke látható a 7. táblázatban, valamint a hozzá tartozó szignifikancia-szint. A nem szignifikáns (azaz 95%-os megbízhatósági szinten nem értelmezhető) kapcsolatokat áthúzással jelöltük. Ezek azok a kapcsolatok, amelyeknél a Cramer mutatóhoz tartozó p-érték (Sig. érték) 0,05-nél nagyobb volt. A szignifikáns kapcsolatokon belül a kapcsolat erősségét jelzi a cellák háttérszíne. Világosszürke jelzi a gyenge kapcsolatokat (amikor a Cramer mutató 0,4 alatti), sötétszürke pedig a közepesen erős kapcsolatokat (amikor a Cramer mutató értéke 0,4 és 0,7 közötti). Erős kapcsolatot nem találtunk (nem volt olyan eset, amikor a Cramer mutató 0,7 feletti értéket vett volna fel). Bár a kapcsolatok között voltak 95%-os megbízhatósági szinten nem szignifikáns eredmények, több olyan eredmény született, amely gyenge kapcsolatot jelez, és még több olyan, amely közepesen erőset.

7. táblázat: Kapcsolatok a mikrohitel igénybevételi hajlandóság (A2) és a magyarázó változók (B-D) között

B5-9. Múltbeli tapasztalatok		C10-16. A hitelközvetítőkkal szembeni elégedettség, elvárások				D17-21. Általános adatok a vállalkozásról	
kérdés	Cramer	kérdés	Cramer	kérdés	Cramer	kérdés	Cramer
B5	.229	C10a	.454	C13a	.368	D17	.137
B7	.257	C10b	.444	C13b	.242	D18	.165
B6a	.231	C10c	.415	C13c	.326	D19	.359
B6b	.337	C10d	.357	C13d	.283	D20	.128
B6e	.248	C10e	.322	C13e	.344	D21	.288
B6d	.360	C10f	.319	C14a	.321		
B6e	.391	C10g	.329	C14b	.314		
B6f	.314	C11a	.218	C14c	.387		
B8a	.140	C11b	.251	C14d	.329		
B8b	.160	C11c	.232	C14e	.412		
B8c	.190	C11d	.221	C15a	.341		
B8d	.114	C11e	.272	C15b	.348		
B8e	.178	C11f	.262	C15c	.344		
B8f	.244	C11g	.292	C15d	.335		
B9	.426	C12a	.260	C15e	.373		
		C12b	.342	C16a	.443		
		C12c	.336	C16b	.411		
		C12d	.329	C16c	.363		
		C12e	.357	C16d	.381		
				C16e	.428		

Jelölések: Nem szignifikáns eredmények (Sig. > 0,05)
 gyenge kapcsolat
 közepesen erős kapcsolat

Forrás: saját kutatás.

A továbbiakban a legerősebb kapcsolatokra fókuszálunk, azaz a közepesen erős kapcsolatokra. A vállalkozás általános információit felölelő D) kategórián belül nem volt ilyen, csak a B-C) kategóriákban. A KKV-k mikrohitel igénybevételi hajlandósága (azaz az, hogy hajlandó lenne felvenni, nem lenne hajlandó felvenni, vagy nem válaszolt erre a kérdésre) közepesen erős kapcsolatba áll az alábbiakkal:

- a B) kategórián belüli, azaz a múltbeli tapasztalatok közül azzal, hogy
 - o mennyi millió Ft támogatáshoz jutott vállalkozása az utóbbi két évben (B9).

Aközül a 130 fő közül, akik pályáznának az új mikrohitelre, csak 20-an voltak, akik a korábbi években nem jutottak támogatáshoz. Többségük már nyert pályázaton: 46-an 5 és 10 millió Ft közti összeget, 51-en 10 és 30 millió Ft között. Aközül a 67 fő közül, akik nem válaszoltak arra, hogy a jövőben igénybe vennék-e az új mikrohitelt, illetve akik azt válaszolták, hogy nem vennék ezt igénybe, többségük nem jutott támogatáshoz a múltban.

- a C) kategórián belüli, azaz a hitelközvetítőkkal szembeni elégedettségen, illetve elvárásokon belül azzal, hogy az iskolai osztályzatoknak megfelelő 1-től 5-ig tartó skálán mennyire értékelték
 - o a 0%-os Versenyképességi Hitelt, a 2,5 %-os növekedési hitelt és az Országos Mikrohitel Alapot (C10.a-c). Az a 130 fő, aki pályázna az új mikrohitelre, túlnyomó részt közepesre (3-asra) értékelték a 0%-os versenyképességi hitelt (87 fő), valamint a 2,5%-os növekedési hitelt is (88 fő), viszont nagyon elégedettek az Országos Mikrohitel Alappal, így azt 5-ös osztályzattal értékelték (89 fő).
 - o pénzügyi közvetítőként a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) hálózatának tagjait, a döntéshozataluk átláthatósága szempontjából (C14.e) A 130 mikrohitelkezési hajlandósággal rendelkező válaszoló többsége (85 fő) 3-asra értékelte.
 - o a privát pénzügyi közvetítőket (kereskedelmi bankokat, egyéb közvetítőket) az alábbi szempontokból (C16.a,b,e): rugalmasság, segítőkészség, átlátható döntéshozatal. A 130 fő többsége 3-asra értékelte mindhárom szempont szerint.

Összegzés

A kutatás célja a Zala megyei KKV-k mikrohitel felvételi hajlandóságának feltárása volt. A tanulmány az alábbi két kutatási kérdésre (K) kereste a választ. Az első kutatási kérdésünk (K1) az volt, hogy milyen általános jellemzői vannak azoknak a KKV-k-nak, amelyek hajlandóak, illetve amelyek nem hajlandóak olyan mikrohitel felvételére, amely az energiahatékonyságuk növelését célozza? Azok, akik az új hitel igénybevételéről nem nyilatkoztak, illetve erre a kérdésre igennel vagy nemmel válaszoltak tipikusan a szolgáltatóiparban tevékenykedő, legfeljebb 10 főt foglalkoztató KKV-k fordultak elő, amely vállalatok tavalyi árbevétele 5 millió forintnál nagyobb volt, de nem haladta meg a 30 millió forintot. Két kérdésnél tapasztalható eltérés a három részsokaság között. Azok, akik igénybe vennék az új mikrohitelt, amellyel a KKV-jük energiahatékonyságát növelő beruházást valósíthatnának meg, tipikusan

- nemcsak a legalább 10 éve működő vállalkozások, hanem a fiatalabb cégek, amelyek legalább 5 éve működnek
- OKJ oklevéllel vagy technikus vizsgával rendelkeznek. (Érdekes megfigyelés, hogy a legtöbb diplomás nem jelölte, hogy igénybe venné az új mikrohitelt.)

A második kutatási kérdésünk (K2) az volt, hogy mely indikátorok befolyásolják leginkább ezt a hajlandóságot? Feltételezésünk szerint a pályázatokkal kapcsolatos múltbeli tapasztalatok. A Cramer mutatóval végzett kapcsolatvizsgálatok megerősítették, hogy a legerősebb (közepesen erős) szignifikáns kapcsolatok kimutathatók a múltbeli tapasztalatok esetén is (B9. Mennyi millió Ft támogatáshoz jutott vállalkozása az utóbbi két évben?), azonban a jelenlegi hitelközvetítővel, hitelkonstrukciókkal való elégedettség (a C kategória) kérdései között több közepesen erős kapcsolatot találtunk, mégpedig azzal, hogy az 1-5 skálán mennyire értékelték ezeket. Tipikusan azok pályáznának az új mikrohitelre, akik

- o közepesen elégedettek (3)
 - a 0%-os versenyképességi hitellel,
 - a 2,5%-os növekedési hitellel,
 - a pénzügyi közvetítőként a Magyar Fejlesztési Bankkal

LX.

GEORGIKON NAPOK

60th Georgikon Scientific Conference

- a privát pénzügyi közvetítők (kereskedelmi bankok, egyéb közvetítők) rugalmasságával, segítőkészségével, és döntéshozataluk átláthatóságával.
- nagyon elégedettek (5) az Országos Mikrohitel Alappal.

Irodalom

- Dubniczky M. (2017): Energia, komfort, szigetelés. Lestyán Mária az optimális hőszigetelésről, megtérülésről és a londoni tüzeset tanulságairól. Mérnök újság (a Magyar Mérnöki Kamara Lapja), 24. évfolyam 11. szám, pp. 26-28.
- Farkas I. (szerk.) (2003): Napenergia a mezőgazdaságban. Mezőgazda Kiadó, Budapest.
- Németh K. – Péter E. – Szabó L. (2015): Geotermikus energia – a nemzet aranya. In: Svéhlik Cs. (szerk.): Útkeresés – tudomány – felelősség: Very Best of KHEOPS (2006-2015). Válogatás a 2006 és 2015 között megrendezésre került KHEOPS nemzetközi tudományos konferenciák legszínvonalasabb előadásainak írott verzióiból. KHEOPS Automobil-Kutató Intézet, Bécs-Budapest. pp. 455-463.
- Sembery P. (2004): Jelen és jövő az energiaellátásban. In: Sembery P. – Tóth L. (szerk.): Hagyományos és megújuló energiák. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. pp. 13-23.
- Tóth L. (2012): Alternatív energiaellátási rendszerek az agrárgazdaságban. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest.
- World Bank (2018): World Development Indicators. <http://www.worldbank.org/>, <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>, Letöltve: 2018. jan. 29.